

Molière

Pseudonym francouzského klasicistního dramatika a divadelníka Jean-Baptiste Poquelina (15. 1. 1622 Paříž – 17. 2. 1673 Paříž).

Molière pocházel z **měšťanské rodiny**; jeho otec byl čalouník u královského dvora a svému synovi dopřál kvalitní vzdělání. Molière však již jako mladík začal působit u **divadla**, především kočovného; tehdy si také zvolil pseudonym, aby nekompromitoval rodiče. V letech 1645 – 1658 s kočovným divadelním souborem procestoval Francii a dobře poznal všechny vrstvy tehdejší francouzské společnosti.

V r. **1658** Molière hrál se svým divadlem v **Paříži** před králem **Ludvíkem XIV.**, patrně nejproslulejším francouzským králem všech dob. Vystoupení mělo takový úspěch, že soubor se stal stálou **královskou divadelní společností u Ludvíkova dvora**.

Molière vynikal jako **dramatik** od 50. let 17. století. Liboval si v úzkém **sepětí umění s reálným životem**; za hlavní úkol divadla považoval zachycení a prezentaci skutečných charakterů, dějů i společenských poměrů, vždy ovšem **se zřetelem na diváka**, který se chce také dobře bavit. Molière psal **komedie**, často až groteskního charakteru, navazoval na dědictví středověké frašky; některé jeho hry jsou veršované, jiné prozaické. Dobrou komedii Molière považoval – poněkud v rozporu s tehdy převládajícím míněním – za stejně důstojné dílo, jako je vznešená tragédie. Svou dramatickou tvorbou i divadelnickou praxí stál – podobně jako kdysi William Shakespeare – **na hranici mezi autorským a kamenným divadlem**. Ve svých hrách **zsměšňoval všechny nepřírozené rysy života**: přetvářku, hamižnost, snobství, vypočítavost, pobožnůstkářství, hypochondrii... Mnohé jeho hry mohou být označeny za satirické. Získal si **velkou popularitu**; vkusu krále Ludvíka a jeho dvora vyhovoval i tím, že ostří své kritiky zaměřoval především na měšťanské prostředí.

V **soukromém životě** Molière žil dlouhá léta s herečkou Madeleine Béjartovou, ale r. 1662 si vzal její o mnoho let mladší sestru (nebo dceru?) Armandu; manželství však nebylo harmonické, snad k tomu přispěly i Molièrovy zdravotní potíže vyplývající z přepracování a z neuspořádanosti hereckého života. Molière zemřel téměř na jevišti – po představení své hry *Zdravý nemocný*, kde sám vystupoval. Je pohřben na proslulém hřbitově Père Lachaise.

Molièrovy hry tvoří **dodnes vděčnou součást repertoáru světového divadla**. Jejich výstižnost, vtíp a bohatý jazyk jsou nadčasové. Mají ovšem typické rysy klasicistního umění, z nichž některé už dnes nemají inspirativní sílu: zápletky jsou komplikované (pracuje se tu s falešnými identitami, náhodnými rozuzleními apod.), charaktery postav jsou ustálené typy (často s dominancí jediné povahové vlastnosti), nemají minulost ani se nevyvíjejí.

Některá díla:

Komedie Směšné preciózky (Les Précieuses ridicules; 1659; preciózky byly ve Francii 17. století ženy libující si ve vyumělkované, od života odtržené literatuře), **Škola pro muže** (L'École des maris; 1661), **Škola pro ženy** (L'École des femmes; 1662), **Tartuffe neboli Pokrytec** (Le Tartuffe ou l'Imposteur; 1664), **Don Juan aneb Kamenná hostina** (Dom Juan ou le Festin de pierre; 1665; zpracování známé španělské pověsti o neodolatelném svůdníkovi), **Misanthrop aneb Zamilovaný mrzout** (Le Misanthrope ou l'Atrabilaire amoureux; 1666), **Lakomec** (L'Avare; 1668; film 1980: režie Jean Girault, v titulní roli Louis de Funès /Harpagon/; někteří čeští divadelní představitelé Lakomce: Jindřich Mošna, František Filipovský, Miloš Kopecký, Boris Rösner, Viktor Preiss), **Měšťák šlechticem** (Le Bourgeois gentilhomme; 1670), **Skapinova šibalství** (Les Fourberies de Scapin; 1671; námět je blízký pikareskním románům, v nichž je hrdinou mazaný sluha), **Zdravý nemocný** (Le Malade imaginaire; 1673).

